

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Євстіфеева Микити Ігоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини першої статті 1175 Цивільного кодексу України

Київ
5 квітня 2023 року
№ 41-3(І)/2023

Справа № 3-39/2023(81/23)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Філюка Петра Тодосьовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Євстіфеева Микити Ігоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини першої статті 1175 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Кривенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Євстіфеев М.І. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) окреме положення частини першої статті 1175 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до частини першої статті 1175 Кодексу „шкода, завдана фізичній або юридичній особі в результаті прийняття органом державної влади, органом

влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування нормативно-правового акта, що був визнаний незаконним і скасований, відшкодовується державою, Автономною Республікою Крим або органом місцевого самоврядування незалежно від вини посадових і службових осіб цих органів“.

Як убачається з конституційної скарги, автор клопотання стверджує, що словосполучення „що був визнаний незаконним і скасований“ унеможливило застосування оспорюваного положення Кодексу до випадків відшкодування шкоди, завданої фізичній або юридичній особі ухваленням нормативного акта, який був визнаний неконституційним Конституційним Судом України, а відповідно до частини третьої статті 152 Конституції України Верховна Рада України на законодавчому рівні не урегулювала це питання.

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що застосування судами в його справі окремого положення частини першої статті 1175 Кодексу призвело до порушення його конституційного права на відшкодування державою завданої шкоди актами і діями, що визнані неконституційними, гарантованого частиною третьою статті 152 Конституції України, та суперечить приписам частини другої статті 3, статті 56 Основного Закону України.

Обґрунтовуючи свою позицію, Євстіфеев М.І. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, на рішення Конституційного Суду України від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009, а також на судові рішення у його справі.

2. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

2.1. Згідно зі статтею 151¹ Конституції України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон

України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що Київський апеляційний суд у постанові від 17 січня 2023 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу, дійшов висновку, що Євстіфеев М.І. безпідставно посилається на положення частини першої статті 1175 Кодексу, оскільки в цьому випадку воно навіть за аналогією закону застосуванню не підлягає.

Тобто в постанові Київського апеляційного суду від 17 січня 2023 року однозначно вказано, що оспорюване положення Кодексу щодо спірних правовідносин не застосовувалося. Ураховуючи зазначене, Євстіфеев М.І. не є належним суб'єктом права на конституційну скаргу в розумінні вимог абзацу першого частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на наведене конституційна скарга в цій частині суперечить вимогам статей 55, 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

2.2. Згідно з Конституцією України до повноважень Конституційного Суду України належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність), зокрема, законів (пункт 1 частини першої статті 150).

На думку автора клопотання, про неконституційність окремого положення частини першої статті 1175 Кодексу свідчить те, що законодавством України не встановлено порядку відшкодування матеріальної чи моральної шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними.

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України бере до уваги юридичну позицію, викладену в Рішенні Конституційного Суду України від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009, за якою „відповідно до частини третьої статті 152 Конституції України матеріальна чи моральна шкода, завдана фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними, відшкодовується державою у встановленому законом порядку. Тому позитивним обов'язком держави є прийняття відповідного закону, який має визначати порядок та умови такого відшкодування“ (абзац п'ятий підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини).

Конституційний Суд України також неодноразово зазначав, що неналежне законодавче врегулювання або його відсутність не може бути підставою для відкриття конституційного провадження у справі (ухвали від 21 березня 2002 року № 9-у/2002, від 27 лютого 2013 року № 8-у/2013), а також наголошував на тому, що заповнення прогалін у нормативно-правових актах, прийняття законів, внесення до них змін і доповнень, узгодження їх положень між собою є прерогативою Верховної Ради України і не належить до його повноважень (ухвали від 15 лютого 2007 року № 15-у/2007, від 19 травня 2009 року № 27-у/2009, від 24 червня 2009 року № 34-у/2009, від 8 липня 2014 року № 74-у/2014).

Таким чином, порушене в конституційній скарзі питання не належить до повноважень Конституційного Суду України, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Євстіфеева Микити Ігоровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини першої статті 1175 Цивільного кодексу України на підставі пунктів 1, 2 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб’єктом; неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**